

GEA, FLORA ET FAUNA

Aportacions al coneixement de la flora de les Guilleries orientals i àrees properes (nord-est de Catalunya) – IV

Josep Gesti Perich*

* C/ Sant Ignasi, 42. 17430 Santa Coloma de Farners. A/e: josepgesti@gmail.com

Rebut: 14.03.2022; Acceptat: 02.04.2022; Publicat: 30.06.2022

Resum

S'aporten dades sobre diversos tàxons al·lòctons observats a l'àrea oriental de les Guilleries, on no hi havien estat indicats prèviament i que són rars o poc coneguts al nord-est de Catalunya. Indiquem *Celtis sinensis*, *Miscanthus sinensis* i *Ophiopogon japonicus* per primera vegada a Catalunya i donem noves localitats d'*Achillea filipendulina*, *Amaranthus caudatus*, *A. hypochondriacus*, *Bothriochloa barbinodis*, *Hyacinthus orientalis*, *Nandina domestica*, *Oenothera lindheimeri*, *Opuntia engelmannii* subsp. *lindheimeri*, *Solanum pseudocapsicum*, *S. sisymbriifolium*, *Verbena brasiliensis* i *Zephyranthes candida*.

Paraules clau: flora al·lòctona, Guilleries, Catalunya, península Ibèrica.

Abstract

Contributions to the knowledge of the flora of the Eastern Guilleries and nearby areas (northeastern Catalonia) – IV

We provide data on alien flora observed in the eastern area of the Guilleries massif, not previously reported in this area and that are rare or little known in Catalonia. We indicate *Celtis sinensis*, *Miscanthus sinensis* and *Ophiopogon japonicus* for the first time in Catalonia and we give new localities of *Achillea filipendulina*, *Amaranthus caudatus*, *A. hypochondriacus*, *Bothriochloa barbinodis*, *Hyacinthus orientalis*, *Nandina domestica*, *Oenothera lindheimeri*, *Opuntia engelmannii* subsp. *lindheimeri*, *Solanum pseudocapsicum*, *S. sisymbriifolium*, *Verbena brasiliensis* and *Zephyranthes candida*.

Key words: alien flora, Guilleries, Catalonia, Iberian Peninsula.

Introducció

Seguint la línia de treballs anteriors (Gesti & Vilar, 2019, 2020, 2021), en aquest article aportem informació sobre la presència de diverses plantes al sector oriental del massís de les Guilleries (nord-est de Catalunya) que no hi havien estat indicades i que, a més, són infreqüents o poc conegudes a Catalunya. Totes les espècies que indiquem són al·lòctones, per bé que el grau de naturalització és ben diferent segons el tàxon. De fet, només una petita part són clarament establertes al territori, mentre que la majoria hi tenen un comportament casual (el manteniment de les seves poblacions depèn de la introducció repetida de propàguls des dels punts on són cultivades). Les prospeccions que es realitzin en el futur permetran determinar si algunes d'elles s'acaben establint al territori, si s'hi mantenen casuals o si en desapareixen.

Materials i mètodes

Les dades que aportem provenen dels municipis d'Amer, la Cellera de Ter, Anglès, Brunyola i Sant Martí Sapresa i Santa Coloma de Farners, a l'extrem oriental del massís de les Guilleries. El llistat dels tàxons es presenta en ordre alfabètic i,

per cadascun, donem localitats concretes amb indicació de la comarca, municipi, lloc, quadrat UTM d'1 km de costat (sempre a la zona 31T, sistema de referència ETRS89), altitud, hàbitat, data d'observació i –quan n'hi ha– el número de plec de l'Herbari de la Universitat de Girona (HGI). A cada tàxon fem una breu descripció de l'àrea de procedència, la distribució a Catalunya, l'hàbitat, l'estat de les poblacions localitzades i el grau de naturalització a nivell local (aquest darrer referit sempre a l'àmbit de l'estudi, les Guilleries orientals).

Resultats i discussió

Achillea filipendulina Lam.

Selva: la Cellera de Ter, marge del camí de can Martra, DG6845, 210 m, 16-II-2022 (HGI 24262).

Asteràcia originària de l'Orient mitjà i de l'Àsia central i introduïda, entre d'altres zones, a bona part de l'Europa occidental (Soriano, 2019). A Catalunya n'hi ha citacions disperses (Font, 2022), de les quals les més properes a l'àrea d'estudi són les de Campdorà, al Gironès (HGI 19366 i HGI 20743, J. Font, VII-2013 i VII-2009 respectivament) i de Sant Pau de Segúries, al Ripollès (Aymerich, 2019).

A la localitat indicada n'hi hem vist cinc peus, propers entre ells, creixent en un herbassar ruderal poc humit al marge del camí (Fig. 1). La seva presència podria estar relacionada amb el cultiu, anys enrere, com a planta ornamental al mas proper, segons que ens explicà el seu propietari. És, doncs, una ahlòctona casual.

Figura 1. *Achillea filipendulina*, la Celler de Ter.

Amaranthus caudatus L.

Selva: la Celler de Ter, al marge d'un camí a les hortes del Pladevall, DG6945, 150 m, 17-X-2021 (HGI 24263).

Amarantàcia nativa de l'àrea occidental de l'Amèrica del Sud però naturalitzada en moltes altres regions del planeta atès el seu ús alimentari i, sobretot, com a planta ornamental. A Catalunya ha estat poc reportada, en localitats disperses al Berguedà, Baix Llobregat, Bages, Maresme, Osona, etc. (Font, 2022; GBIF, 2022). A la comarca de la Selva havia estat indicada d'Hostalric (Llensa, 1945).

N'hem vist una única població, formada aproximadament per una desena d'individus, al marge d'un camí en una zona d'hortes propera a la riera d'Osor (Fig. 2). Casual.

Figura 2. *Amaranthus caudatus*, la Celler de Ter.

Amaranthus hypochondriacus L.

Selva: Santa Coloma de Farners, sorral de la riera de Santa Coloma, entre la depuradora i el pont del balneari, DG7233, 115 m, 8-X-2021 (HGI 24264).

Amarantàcia originària de l'Amèrica del Nord que és present en la flora ahlòctona de moltes altres regions del planeta (POWO, 2022). Tot i que a Catalunya n'hi ha un nombre considerable de citacions (vegeu distribució al Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya; Font, 2022), no ens en consta cap procedent de la comarca de la Selva ni de les Guilleries.

N'hem vist quatre peus, en flor el més d'octubre, en un tram d'uns 150 m de la riera de Santa Coloma, creixent en sorral molt humits (Fig. 3). És una ahlòctona casual a l'àrea d'estudi.

Figura 3. *Amaranthus hypochondriacus*, Santa Coloma de Farners.

Bothriochloa barbinodis (Lag.) Herter

Selva: Anglès, al marge de la carretera C63, prop del trencall de Sant Amanç, DG7043, 215 m, 11-X-2021 (HGI 24265); Santa Coloma de Farners, al polígon industrial Mas Llorenç, marge de la carretera, DG7334, 115 m, 5-XI-2021 (HGI 24266); Santa Coloma de Farners, descampat al costat del parc de bombers, DG7235, 175 m, herbassar ruderal, 14-I-2022.

Poàcia originària d'Amèrica que es va localitzar a Catalunya per primera vegada l'any 2010 a la Roca del Vallès (Pyke, 2010) i que després s'ha anat trobant en d'altres localitats, associada a diferents vies de comunicació. Al nord-est del país se'n coneixen citacions i testimonis d'herbari procedents de l'Alt Empordà, el Berguedà, el Gironès, la Selva i el Vallès (Verloove & Aymerich, 2020; Aymerich, 2021).

L'hem observada en diferents localitats de la façana oriental de les Guilleries, entre Anglès i Santa Coloma de Farners, en marges de carretera o, més rarament, en algun descampat proper a aquestes vies de comunicació, on constitueix poblacions que en alguns casos estan formades per centenars d'individus. Es troba naturalitzada i sembla en expansió al territori (Fig. 4).

Figura 4. *Bothriochloa barbinodis*, Santa Coloma de Farners.

***Celtis sinensis* Pers.**

Selva: Anglès, a la riera d’Osor, prop de la Fanera, DG6844, 170 m, bosc de ribera, 4-XI-2021.

Aquesta cannabàcia originària de l’Àsia oriental no havia estat citada fins ara a Catalunya com a espècie ahlòctona (Aymerich & Sáez, 2019). Es tracta d’un arbre que es cultiva en jardins i parcs urbans i que es coneix com a ahlòcton en diferents regions, sobretot a l’Àfrica del sud i a Austràlia, on pot arribar a colonitzar vigorosament espais oberts i àrees ripàries (Armstrong & Keegan, 1996; Siebert *et al.*, 2018; O’Brien *et al.*, 2022). A Europa, de les indicacions recollides a GBIF (2022), només les dels Països Baixos i de Bèlgica podrien correspondre a plantes fora de cultiu (no es pot confirmar a partir de la informació disponible en aquests plecs), mentre que la resta, les de Noruega i d’Espanya, corresponen a individus cultivats.

C. sinensis es diferencia d’altres espècies cultivades del mateix gènere per les fulles brillants, de base arrodonida asimètrica i amb el marge enter o dentat únicament a la meitat distal, i pels fruits globosos de color marronós (Siebert *et al.*, 2018) (Fig. 5).

Figura 5. *Celtis sinensis*, Anglès: branca amb fulles i detall dels fruits.

N’hem vist només alguns individus, que deuen tenir uns pocs anys d’edat atenent al seu port, creixent a la terrassa fluvial de la riera d’Osor i al marge d’un camí. L’origen d’aquests exemplars probablement es degui a fruits procedents d’un exemplar de grans dimensions situat a uns 100 m, en el límit entre un viver de plantes llenyoses i un camp. Presència casual.

***Hyacinthus orientalis* L.**

Selva: la Celler de Ter, sobre la central hidroelèctrica de can Ribes, DG6847, 160 m, vorada forestal, 27-II-2022.

Es tracta d’una asparagàcia bulbosa originària de la Mediterrània oriental que és molt freqüentment utilitzada en jardineria com a planta ornamental, en diversos cultivars. A Catalunya se n’han recollit poques citacions fora de cultiu, a Montserrat (M. Companó i J. Montserrat Archs, *in* Marcet, 1952) i al Berguedà (Aymerich, 2017).

Al sector oriental de les Guilleries ja havia estat observada l’any 2004 per M. Corominas prop de la riera de Santa Coloma (HGI 18136, III-2004), on no l’hem pogut retrobar. A la Celler de Ter n’hem vist una població formada per una desena de peus, en flor a final del mes de febrer, repartits entre una vorada forestal i un petit prat adjacent (Fig. 6). La suposem casual en aquella localitat.

Figura 6. *Hyacinthus orientalis*, la Celler de Ter.

***Miscanthus sinensis* Andersson**

Selva: la Celler de Ter, al marge del camí de can Peixet (Plademunt), DG6847, 175 m, 31-X-2021 (HGI 24267).

Ahlòctona originària de l’Àsia oriental que no havia estat citada fins ara a Catalunya (Aymerich & Sáez, 2019), per bé que es coneix com a espècie introduïda en moltes regions del planeta atès el seu ús com a planta ornamental.

N’hem observat diversos peus al llarg d’un vial paral·lel a la variant de la C63 al seu pas per la Celler de Ter, on forma diverses tofes denses a les cunetes i marges i sembla localment naturalitzada (Fig. 7). Desconeixem l’origen d’aquesta població, per bé que sabem que la introducció ha d’haver estat relativament recent, ja que aquesta via de servei va ser

construïda a principi del s. XXI. Hem vist aquesta planta cultivada en alguns jardins del municipi veí d'Anglès.

Figura 7. *Miscanthus sinensis*, la Cellera de Ter: aspecte general i detall de la inflorescència.

Nandina domestica Thumb.

Selva: Anglès, als camps de Perarnau, en un marge entre un conreu i un viver de plantes llenyoses, DG6844, 170 m, 4-XI-2021 (HGI 24268).

Berberidàcia originària de la Xina i el Japó que és habitual veure en jardins i zones verdes urbanes, i que s'ha naturalitzat en diverses regions del planeta. A Catalunya ha estat reportada de Barcelona (L. Gustamante *in* Sáez & Aymerich, 2021).

A la localitat referida n'hem vist un grup de peus resseguint un marge de camp immediat a un viver de plantes llenyoses (Fig. 8). Desconeixem si es tracta d'una colonització a partir de llavors o bé de fragments vegetatius que hi puguin haver estat abocats. Casual en aquesta localitat.

Figura 8. *Nandina domestica*, Anglès.

Oenothera lindheimeri (Engelm. & A. Gray) W. L. Wagner & Hoch

Selva: Brunyola i Sant Martí Sapresa, al voral de la carretera C-63, entre Sant Martí Sapresa i can Pujades, DG7141, 260 m, 1-XI-2021 (HGI 24269).

Onagràcia originària del sud dels Estats Units que es planta com a ornamental i que a Catalunya ha estat indicada al Baix Camp (Aymerich & Gustamante, 2016) i al Barcelonès (Gómez-Bellver *et al.*, 2019).

A la zona d'estudi, on hem constatat que es planta en diferents municipis, només l'hem vista fora de cultiu a Sant Martí Sapresa, on n'hi havia alguns individus que creixien en el sòl adjacent a l'asfalt de la carretera (Fig. 9). Ahlòctona casual.

Figura 9. *Oenothera lindheimeri*, Brunyola i Sant Martí Sapresa.

Ophiopogon japonicus (Thunb.) Ker Gawl.

Selva: Anglès, plantació de plàtans entre l'antiga fàbrica Burés i el riu Ter, DG6945, 145 m, 26-I-2022 (HGI 24270); Anglès, al Rissec, DG7044, 170 m, 6-II-2022, bosc de ribera; Santa Coloma de Farners, talús de la riera de Santa Coloma, sota el parc de Sant Salvador, DG7133 i DG 7134, 125 m, 27-I-2022.

Ahlòctona que no havia estat citada fins ara a Catalunya (Aymerich & Sáez, 2019). Es tracta d'una asparagàcia originària de l'Àsia oriental que és emprada en jardineria com a planta entapissant gràcies al seu port baix i cespitós, i a la capacitat de formar estolons. GBIF (2022) recull dos plecs de Figueres d'Agustín (BCN 58309, 15-VII-1922, «Collège Hispano-Français. Colitur») i BCN 58310, XII-1922, «cultivé en gazon») on semblaria procedir de cultiu, i una observació de Barcelona de C. Gómez-Bellver en el marc del BioBlitz Barcelona (11-V-2014, «Parc del Laberint d'Horta») on també era cultivada (Carlos Gómez-Bellver, com. pers.).

En una de les localitats on l'hem observat (Santa Coloma de Farners) creix en diversos punts dels talussos situats entre la riera i un parc on havia estat cultivada i on encara n'hi persisteixen clapes extenses. A Anglès, en canvi, n'hem observat diversos rodals en una plantació de plàtans (*Platanus orientalis* L. var. *acerifolia* Aiton) i en un bosc de ribera,

sense zones enjardinades al seu voltant. En dues d'aquestes localitats (Santa Coloma i Burés) era fructificada al mes de gener (Fig. 10). L'espècie semblaria incipientment naturalitzada a nivell local.

Figura 10. *Ophiopogon japonicus*, Santa Coloma de Farners.

***Opuntia engelmannii* Salm-Dyck subsp. *lindheimeri* (Engelm.) U. Guzmán & Mandujano**

Selva: la Celler de Ter, sobre la central hidroelèctrica de can Ribes, DG6847, 160 m, talús, 27-II-2022; Amer, sobre l'embassament del Pasteral, DG6648, 190 m, marge de la carretera, 11-II-2018.

Cactàcia nativa del nord de Mèxic i del sud dels Estats Units que és utilitzada com a planta ornamental i que ha estat documentada creixent fora de cultiu en diferents punts de Catalunya (Sanz-Elorza *et al.*, 2006; Mallol & Maynés, 2008; Aymerich, 2015a, 2015b, 2017; Aymerich & Gustamante, 2015; Gómez-Bellver *et al.*, 2019, etc.).

N'hem observat dues poblacions, l'una (al Pasteral) integrada per uns pocs peus al marge de la carretera i l'altra (can Ribes), en canvi, ocupant densament un talús d'uns 25 m² orientat al sud (Fig. 11). En ambdós casos les plantes són

Figura 11. *Opuntia engelmannii* subsp. *lindheimeri*, la Celler de Ter.

atribuïbles a la var. *linguiformis* (Griffiths) B.D. Parfitt & Pinkava, d'artells molt allargats. Al territori estudiat la considerem una al·lòctona casual.

***Solanum pseudocapsicum* L.**

Selva: Anglès, marge del camí de can Serra, DG6944, 180 m, herbassar ruderal, 14-XI-2021 (HGI 24271).

Solanàcia nativa de l'Amèrica de sud però present també a la flora al·lòctona de moltes altres regions del planeta sobretot a causa de la seva utilització com a espècie ornamental tant en jardins exteriors com en interiors. A Catalunya ha estat citada fora de cultiu a l'Alt Empordà, la Garrotxa, el Segrià (Casasayas, 1989), al Barcelonès, al Vallès Oriental (Gómez-Bellver *et al.*, 2019), al Baix Llobregat (Guix *et al.*, 2001) i a bona part de les comarques tarragonines (Balada *in* Font, 2022).

N'hem vist sis individus creixent en un herbassar ruderal situat entre una pista i un petit torrent (Fig. 12). Si bé no la vam veure plantada enlloc proper, el camí transcorre entre granges, masos i vivers, on podria trobar-se cultivada. Casual.

Figura 12. *Solanum pseudocapsicum*, Anglès.

***Solanum sisymbriifolium* Lam.**

Selva: la Celler de Ter, codolars de la riera d'Osor a tocar del pont de la Via Verda del Carrilet, DG6945, 150 m, 16-X-2021 (HGI 24272).

Solanàcia originària de l'Amèrica del Sud que a Catalunya ha estat reportada de l'Alt Empordà (HGI 19010, J. Font, VIII-2016), la Garrotxa (HGI 24154, J. Font, X-2005) i el Vallès Oriental (Gómez-Bellver *et al.*, 2016). Així mateix, al portal *iNaturalist* n'hi ha observacions amb fotografies verificables procedents del Vallès Occidental, del Maresme i del Gironès (*iNaturalist*, 2022).

N'hem observat tres petits nuclis distribuïts al llarg de 750 m del tram final de la riera d'Osor, sumant entre tots una desena d'individus, amb flors i fruits al mes d'octubre. Un dels exemplars, situat en un talús lateral aigües amunt de la riera, presentava la base de la tija completament llenyosa, de més

de 3 cm de diàmetre, el que confirmaria que la planta hi és present des de fa diversos anys. La resta d'exemplars, sense aquesta lignificació acusada, creixien aigües avall, en sorralars i codolars de la llera que van ser completament remodelats pel temporal Gloria del gener de 2020, de manera que probablement hi van créixer amb posterioritat. Sembla en vies de naturalització local (Fig. 13).

Figura 13. *Solanum sisymbriifolium*, la Cellera de Ter.

Verbena brasiliensis Vell.

Selva: la Cellera de Ter, prop de can Martra, DG6845, 190 m, herbassar ruderal humit, 6-II-2022.

Verbenàcia nativa de l'Amèrica del sud des d'on s'ha introduït a moltes altres regions d'ambdós hemisferis. A Catalunya ha estat indicada sobretot en dues àrees, l'una entorn de les zones basals del Montseny i Montnegre i del tram baix de la Tordera (Gutiérrez & Sáez, 1996; Gutiérrez, 1998; Verloove, 2003, 2005; P. Barnola in Font, 2022) i l'altra al curs baix del riu Llobregat (Álvarez *et al.*, 2016)

N'hem observat un petit nucli en un herbassar a tocar d'un torrent, en un indret ruderalitzat i transitat per maquinària agrícola. La suposem casual.

Figura 14. *Zephyranthes candida*, Santa Coloma de Farners.

Zephyranthes candida (Lindl.) Herb.

Selva: Santa Coloma de Farners, prop del pont de Sant Salvador, DG7134, 130 m, herbassar ruderal en un descampat, 16-IX-2021.

Amaril·lidàcia originària de l'Amèrica del sud que s'utilitza com a bulbosa ornamental en parterres i testos i que ha estat reportada com a introduïda en diverses regions del planeta, per bé que a Europa n'hi ha ben poques dades (GBIF, 2022; POWO, 2022). A Catalunya ha estat indicada de Girona (J. Coll in Sáez & Aymerich, 2021).

N'hem vist un petit rodal, florit el mes de novembre, en un descampat situat entre la riera de Santa Coloma i les primeres cases del poble (Fig. 14). Casual.

Agraïments

A Lluís Vilar per facilitar l'accés a la base de dades i als plecs de l'Herbari de la Universitat de Girona i per la informació sobre la distribució d'alguns dels tàxons. A Carlos Gómez-Bellver per la informació facilitada sobre *Ophiopogon japonicus*. Aquest treball s'ha desenvolupat gràcies al Premi de Recerca Guilleries 2021 de la Càtedra de l'Aigua, Natura i Benestar (UdG – UVic-UCC) atorgat al projecte *La flora vascular de les Guilleries orientals. Catàleg, caracterització florística i espècies singulars*.

Bibliografia

- Álvarez, H., Ibáñez, N., Gómez-Bellver, C. 2016. Noves aportacions al coneixement de la flora ahlòctona de la comarca del Baix Llobregat (Catalunya, Espanya). *Collectanea Botanica*, 35: e007.
- Armstrong, T. R. & Keegan, S. L. 1996. *Celtis sinensis and its control*. P. 504-505. In: Shepherd, R. C. H. (ed.). Proceedings of the 11th Australian Weeds Conference. Weed Science Society of Victoria Inc. Melbourne. Austràlia. 597 p.
- Aymerich, P. 2015a. Notes sobre plantes ahlòctones d'origen ornamental a la Costa Brava (nord-est de la península ibèrica). *Bulletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 79: 65-68.
- Aymerich, P. 2015b. Contribución al conocimiento de las cactáceas en Cataluña. *Bouteloua*, 22: 76-98.
- Aymerich, P. 2017. Notes sobre flora ahlòctona a Catalunya. *Bulletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 81: 97-116.
- Aymerich, P. 2019. Notes sobre flora ahlòctona a Catalunya. II. *Bulletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 83: 3-21.
- Aymerich, P. 2021. Notes florístiques de les conques altes dels rius Segre i Llobregat. V. *Bulletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 85: 41-53.
- Aymerich, P. & Gustamante, L. 2015. Nuevas citas de plantas alóctonas de origen ornamental en el litoral meridional de Cataluña. *Bouteloua*, 20: 22-41.
- Aymerich, P. & Gustamante, L. 2016. Nuevas citas de plantas alóctonas de origen ornamental en el litoral meridional de Cataluña, II. *Bouteloua*, 24: 93-112.
- Aymerich, P. & Sáez, L. 2019. Checklist of the vascular alien flora of Catalonia (northeastern Iberian Peninsula, Spain). *Mediterranean Botany*, 40: 215-242.
- Casasayas, T. 1989. *La flora ahlòctona de Catalunya. Catàleg raonat de les plantes vasculares exòtiques que creixen sense cultiu al NE*

- de la Península Ibèrica. Tesi Doctoral. Universitat de Barcelona. 892 p.
- Font, X. 2022. Mòdul de Flora i Vegetació. Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya. Generalitat de Catalunya i Universitat de Barcelona. Disponible a: <http://biodiver.bio.ub.es/biocat/homepage.html> [Data de consulta: 28 febrer 2022].
- GBIF. 2022. Global Biodiversity Information Facility. Disponible a: <https://www.gbif.org/> [Data de consulta: 25 febrer 2022].
- Gesti, J. & Vilar, L. 2019. Aportacions al coneixement de la flora de les Guilleries orientals i àrees properes (nord-est de Catalunya). *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 83: 195-198.
- Gesti, J. & Vilar, L. 2020. Aportacions al coneixement de la flora de les Guilleries orientals i àrees properes (nord-est de Catalunya) – II. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 84: 243-248.
- Gesti, J. & Vilar, L. 2021. Aportacions al coneixement de la flora de les Guilleries orientals i àrees properes (nord-est de Catalunya) – III. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 85: 163-169.
- Gómez-Bellver, C., Álvarez, H. & Sáez, L. 2016. New contributions to the knowledge of the alien flora of the Barcelona province (Catalonia, Spain). *Orsis*, 30: 167-189.
- Gómez-Bellver, C., Nualart, N., Ibáñez, N., Burguera, C., Álvarez, H. & López-Pujol, J. 2019. Noves dades per a la flora al·lòctona de Catalunya i del País Valencià. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 83: 23-40.
- Guix, J. C., Soler, M., Martín, M., Fosalba, M. & Mauri, A. 2001. Introducción y colonización de plantas alóctonas en un área mediterránea: evidencias históricas y análisis cuantitativo. *Orsis*, 16: 145-185.
- Gutiérrez, C. 1998. Novetats florístiques per al Montseny i el Montnegre. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 66: 59-62.
- Gutiérrez, C. & Sáez, L. 1996. Aportacions al coneixement de la flora vascular del Montseny. *Folia Botanica Miscellania*, 10: 67-75.
- iNaturalist, 2022. Disponible a: <https://www.inaturalist.org> [Data de consulta: 28 febrer 2022].
- Llensa, S. 1945. Inventario razonado de la Flora de Hostalrich y su comarca. *Anales de la Escuela de Peritos Agrícolas y Superior de Agricultura y de los Servicios Técnicos de Agricultura*, 5: 121-290.
- Mallol, A. & Maynés, J. 2008. Nous xenòfits al Baix Empordà (Catalunya). *Acta Botanica Barcinonensia*, 51: 59-77.
- Marcet, A. 1952. Flora Montserratina. *Boletín de la Real Sociedad Española de Historia Natural, Sección biológica*, 50: 299-379.
- O'Brien, C. J., Mellor, V., Galea, V. J. 2022. Controlling Woody Weed Chinese Elm (*Celtis sinensis* Pers.) with Stem-Implanted Herbicide Capsules. *Plants*, 11: 444.
- POWO. 2022. Plants of the World Online. Facilitated by the Royal Botanic Gardens, Kew. Disponible a: <http://www.plantsoftheworldonline.org> [Data de consulta: 3 març 2022].
- Pyke, S. 2010. Three recently-introduced alien grasses in the Iberian Peninsula. *Collectanea Botanica (Barcelona)*, 29: 91-93.
- Sáez, L. & Aymerich, P. 2021. *An annotated Checklist of the Vascular Plants of Catalonia (northeastern Iberian Peninsula)*. Kit-book Serveis Editorials, S.C.P. Barcelona. 717 p.
- Sanz-Elorza, M., Dana Sánchez, E. D., & Sobrino Vesperinas, E. 2006. Further naturalised Cactaceae in northeastern Iberian Peninsula. *Anales del Jardín Botánico de Madrid*, 63: 7-11.
- Siebert, S.J., Struwig, M., Knoetze, L. & Komape, D.M. 2018. *Celtis sinensis* Pers. (Ulmaceae) naturalised in northern South Africa and keys to distinguish between *Celtis* species commonly cultivated in urban environments. *Bothalia*, 48(1): a2288.
- Soriano, I. 2019. *Achillea* L. P. 1753-1774. In: Benedí, C.; Buirra, A.; Rico, E.; Crespo, M. B.; Quintanar, A.; Aedo, C. (eds.). *Flora iberica XVI (III) - Compositae (partim)*. Real Jardín Botánico. Consejo Superior de Investigaciones Científicas. Madrid. 903 p.
- Verloove, F. 2003. *Physalis ixocarpa* Brot. ex Hornem. and *Verbena litoralis* Kunth, new Spanish xenophytes and records of other interesting alien vascular plants in Catalonia (Spain). *Lazaroa*, 24: 7-11.
- Verloove, F. 2005. New records of interesting xenophytes in Spain. *Lazaroa*, 26: 141-148.
- Verloove, F. & Aymerich, P. 2020. Chorological novelties for the alien flora of northeastern Catalonia (Iberian Peninsula). *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 84: 137-153.